

CENTRUM
SZTUKI
WSPÓŁCZESNEJ
ZNAKI CZASU
W TORUNIU

Filozofia instytucji oraz zarys programu merytorycznego w latach 2008 – 2010 dla Centrum Sztuki Współczesnej Znak Czasu w Toruniu

kurator programowy: Joanna Zielińska

Pierwszy etap działalności Centrum Sztuki Współczesnej *Znak Czasu* w Toruniu (czerwiec 2008 – czerwiec 2010) jest okresem kształtowania się tożsamości instytucji, negocjacji jej miejsca na mapie miasta oraz nawiązywania kooperacji zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Podstawowe założenia, jakie zostały przyjęte w opracowywaniu autorskiej koncepcji programu merytorycznego dla CSW w Toruniu, to: stworzenie wyrazistego i reprezentatywnego planu wystawienniczego, rozpoczęcie procesów edukacyjnych, otwarcie się instytucji na lokalny kontekst oraz zdobycie stałej publiczności.

Cele CSW w Toruniu

Cele krótkofalowe:

- realizacja bieżącego programu wystawienniczego według ściśle określonych priorytetów;
- wdrożenie nowatorskiego programu edukacyjnego, którego istotnym elementem jest również edukacja filmowa oraz muzyczna, realizowana poprzez działalność Kina Centrum oraz organizację wykładów, warsztatów i festiwali muzycznych;
- nawiązywanie kooperacji o charakterze lokalnym i ponadlokalnym (współpraca z instytucjami o podobnym profilu w Polsce i za granicą, wymiana kulturalna i artystyczna);
- współpraca z artystami polskimi oraz zagranicznymi aktywnie działającymi w międzynarodowym obiegu sztuki, promocja młodych artystów;
- stworzenie merytorycznie spójnej wizji kolekcji CSW;
- stworzenie programów aktywizujących lokalną społeczność oraz zainicjowanie społecznej debaty o kulturze;
- zainteresowanie lokalnej społeczności sztuką współczesną;
- stworzenie miejsca otwartego na publiczność i jej potrzeby.

Cele długofalowe:

- stworzenie silnej, opiniotwórczej instytucji o wyrazistym oraz ambitnym programie;
- włączenie instytucji do obiegu międzynarodowego i promocja artystów lokalnych poza regionem;
- stworzenie sieci instytucji polskich oraz międzynarodowych długofalowo współpracujących z Centrum;
- włączenie się w globalne dyskursy związane z kulturą wizualną;
- edukacja nowych pokoleń w dziedzinie sztuk wizualnych oraz zwiększenie partycypacji w kulturze społeczności lokalnych. Edukacja obejmująca m.in. szkoły, odbiorców indywidualnych, nauczycieli oraz seniorów;
- stworzenie kolekcji o potencjale międzynarodowym;
- stworzenie w regionie platformy do aktywności kulturalnej mieszkańców – miejsca wypoczynku, spotkań i edukacji;
- promocja miasta i regionu w Polsce i na świecie.

CENTRUM
SZTUKI
WSPÓŁCZESNEJ
ZNAKI CZASU
W TORUNIU

Priorytetowe zagadnienia dla programu merytorycznego CSW w Toruniu

Program merytoryczny realizowany jest w ramach następujących priorytetów, zarysowanych w projekcie kuratorskim Joanny Zielińskiej (projekt wyłoniony w ramach konkursu na program merytoryczny dla CSW w Toruniu):

Glokalność - łączenie zjawisk lokalnych z procesami globalnymi. Ważnym przykładem jest tutaj książka *Subiektywny przewodnik po kolekcjach*, w której „powszechne” zjawisko kolekcjonowania analizowane jest w kontekście lokalnych aktywności, pokazuje inicjatywy prywatne, a nawet kolekcje tworzone przez całe społeczności. Lokalność staje się interesującym punktem wyjścia dla interpretacji sztuki współczesnej. Podejście to umożliwia konfrontację sztuki regionu ze zjawiskami międzynarodowymi, odkrywanie, reinterpretowanie i analizowanie zjawisk znanych do tej pory jedynie lokalnie. Glokalność jest ważnym punktem wyjścia do budowania tożsamości instytucji znajdującej się poza centrum. Do tej pory żadna z instytucji sztuki w Polsce nie przyjęła podobnego profilu działalności.

Kolekcja i kolekcjonowanie - zjawiska te analizowane są z możliwie najszerszej perspektywy – socjologicznej, psychologicznej, antropologicznej oraz z punktu widzenia praktyki artystycznej. Ważne punkty odniesienia to: **kolekcja jako archiwum, kolekcja jako instytucja, kolekcja jako dzieło sztuki**. Prezentacje kolekcji międzynarodowych wprowadzają do programu CSW wątek edukacyjny, pokazują też różne sposoby pracy kuratorów z kolekcją.

Edukacja - jest jedną z priorytetowych misji instytucji. Programy adresowane do różnych grup odbiorców wdrażają nowatorskie pomysły oparte na warsztatach, przewodnikach i manualach, uczą języka sztuki, stawiając na kreatywność uczestników – edukują estetycznie. Ważnym punktem wyjścia jest formuła **przewodnika** jako alternatywnego sposobu uczenia, dająca ogromne spektrum możliwości i pozwalająca na krytyczne i nowatorskie analizowanie wybranych zjawisk z zakresu sztuk wizualnych. Przewodnik jest pretekstem do wychodzenia poza tradycyjne formuły edukacyjne i wystawiennicze.

Program merytoryczny CSW w Toruniu (czerwiec 2008 – czerwiec 2010)

Wystawy i długofalowe projekty rozwijają zagadnienie glokalności, zadając pytanie, czy w dzisiejszym świecie możliwa jest jeszcze sztuka globalna czy też lokalna. Program jest również próbą renegotjacji miejsca człowieka w przestrzeni psychicznej, społecznej i kulturowej w czasach „kryzysu tożsamości”. Rok 2008 dedykowany był zjawisku kolekcjonowania, w 2009 program koncentrował się na tematyce związanej z prowincją, agroutopiami oraz rozważaniach poświęconych strategiom autowykluczenia i ucieczki. Program merytoryczny drugiej połowy 2010 skupiać się będzie na architekturze oraz przestrzeni w ujęciu geografii emocjonalnej, w kontekście świata „końca geografii”, gdzie kategoria odległości uległa redefinicji i utraciła dawne znaczenie.

W 2010 roku będą kontynuowane projekty długofalowe zainicjowane przez CSW, przede wszystkim program *Pokoju z kuchnią* oraz cykl edukacyjny *SZTUKA CIĘ SZUKA!*, które nastawione są na partycypację i współdziałanie z lokalną społecznością. Ważnym projektem angażującym lokalną społeczność będzie również *Subiektywna mapa Torunia*.

CENTRUM
SZTUKI
WSPÓŁCZESNEJ
ZNAKI CZASU
W TORUNIU

Wystawy czasowe, jako ramy dla programu merytorycznego

Program wystawienniczy obejmuje wystawy indywidualne, prezentacje kolekcji oraz projekty problemowe, zgodne z założeniami programowymi instytucji. Zakłada prezentację artystów pojawiających się w międzynarodowym obiegu sztuki oraz istotnych zjawisk z obszaru sztuki współczesnej. Wystawy czasowe stanowią ramy dla programu merytorycznego, są pretekstem do budowania międzynarodowych kooperacji oraz wymiany artystycznej. Są efektem skomplikowanych procesów produkcji a przede wszystkim – wieloletnich badań i poszukiwań prowadzonych przez kuratorów.

***Pokój z kuchnią (P+k)* – przestrzeń partycypacji, dedykowana lokalnej społeczności**

Pokój z kuchnią (projekt rozpoczęty w 2009 roku) funkcjonuje jako przestrzeń użytkowa i projektowa, permanentna wystawa dizajnu oraz prezentacja kolekcji. W przestrzeni tej odbywają się wykłady, spotkania, warsztaty, koncerty, projekty nastawione na mikro-kooperacje oraz wydarzenia organizowane przez animatorów kultury, organizacje pozarządowe, studentów oraz animatorów życia kulturalnego w regionie. Tutaj zaaranżowany jest kącik gier oraz półka z książkami i czasopismami. *P+k* prowadzi swój blog, gdzie dokumentowane są na bieżąco wszystkie działania, w 2010 zostanie również opublikowany *Poradnik P+k (rady i sztuczki)*, gdzie rozwiemy tematy, którymi zajmujemy się w ramach projektu.

Jednym z najważniejszych, długofalowych projektów jest projekt mapowania miasta, zainicjowany w 2009 roku, którego finalnym efektem będzie książka – ***Subiektywna mapa Torunia*** (tytuł roboczy). Zadaniem projektu jest odnalezienie i udokumentowanie najciekawszych mitów miejskich, historii, sylwetek, prac i wydarzeń artystycznych związanych z najnowszą historią Torunia. Zakładamy utworzenie przestrzeni dedykowanej regionalnym artystom, przeprowadzenie warsztatów, spotkań z artystami i animatorami życia kulturalnego. Projekt związany jest również z **pilotażowym programem rezydencyjnym (*This trip will change your art*)** – który polega na zapraszaniu na krótkie pobyty do Torunia (od 1 tygodnia do miesiąca) artystów, kuratorów, dizajnerów w celu realizacji projektów i wykładów w ramach *Subiektywnej mapy Torunia*.

Kolejnym długofalowym projektem jest ***Dizajn od kuchni***, czyli cykl wystaw, warsztatów i wykładów, prezentujących sylwetki młodych projektantów oraz najważniejsze zjawiska we współczesnym dizajnie. To pierwsza tego typu inicjatywa w Toruniu.

Edukacja

Program edukacyjny realizowany jest poprzez cykle warsztatów i wystaw poświęconych sztuce współczesnej, dedykowanych dzieciom, młodzieży oraz dorosłym, dostosowanych do wieku, możliwości poznawczych oraz wiedzy uczestników. Warsztaty prowadzone są przez edukatorów, pedagogów oraz artystów, a ich tematyka zorientowana jest wokół aktualnego programu instytucji. Projekt edukacyjny ma pomóc uczestnikom w poznawaniu i rozumieniu sfery sztuki i kultury, jak również dać impuls do regularnego odwiedzania instytucji kulturalnych. Zespół CSW opracował również **warsztaty dla szkół i przedszkoli**, które należą do stałej oferty instytucji. Edukacja dorosłych realizowana jest poprzez cykle dyskusji, wykładów, spotkań autorskich, z których każdy poświęcony jest ważnym zagadnieniom współczesnej kultury.

CENTRUM
SZTUKI
WSPÓŁCZESNEJ
ZNAKI CZASU
W TORUNIU

Wydawnictwa, książki artystyczne, edycje artystyczne

Projektom wystawienniczym towarzyszą katalogi omawiające prezentowane wystawy, przewodniki dla widzów i nauczycieli oraz bezpłatne broszury z tekstami. *Subiektywny przewodnik po kolekcjach* stworzył serię wydawniczą, w ramach której ukaże się m.in. *Subiektywna mapa Torunia*. Niektóre z wydanych przez CSW książek doczekały się prestiżowych zagranicznych dystrybutorów (Dewi Lewis, Walther König) – co umożliwi międzynarodową promocję naszych wydawnictw. W 2009 roku CSW wydało edycję kolekcjonerską *Millennium School* Krzysztofa Zielińskiego, składającą się z katalogu oraz oryginalnej odbitki.

Kino Centrum

W kinie prezentowany jest program filmowy, przeglądy sztuki wideo, kina eksperymentalnego oraz działania edukacyjne i projekcje będące uzupełnieniem wystaw czasowych organizowanych w CSW. Celem kina jest również współpraca z festiwalami filmowymi. Kino Centrum prezentuje filmy m.in. w ramach cykli: *Tanie wtorki*, *KinoWizje*, *DocuArt*, organizuje pokazy dla dzieci oraz akademię filmową. Od 2009 roku należy do ogólnopolskiej Sieci Kin Studyjnych.

Festiwale

Festiwale, ze względu na swój charakter, są istotnym elementem działalności CSW i na stałe wpisały się już w program merytoryczny instytucji. **Festiwal animacji i nowych mediów *Pole widzenia*** promuje artystów zajmujących się głównie animacją i eksperymentujących z tym medium. Poza pokazami filmów w różnych miejscach (również w przestrzeni publicznej) i na różnych nośnikach (kino, plazma w holu głównym CSW) festiwalowi towarzyszą wykłady, spotkania autorskie, koncerty oraz pokazy instalacji. **Międzynarodowy CoCArt Music Festival**, współorganizowany z grupą HATI, prezentuje projekty multimedialne, instalacje dźwiękowe, jak również zakłada realizację warsztatów oraz wykładów.

Kolektyw kuratorski CoCA

W ramach działalności merytorycznej CSW działa kolektyw kuratorski CoCA. Jego celem jest praca zespołowa nad rozwijaniem oraz realizacją koncepcji programowych Centrum. Jest to sytuacja precedensowa w skali Polski i nie tylko. Grupa kuratorów i edukatorów związana z instytucją sztuki – CSW w Toruniu – wspólnie pracuje nad wybranymi koncepcjami programowymi, w tym programami edukacyjnymi oraz długofalowymi projektami wystawienniczymi i publikacjami. Kolektyw jako koncepcja pracy kuratorskiej pojawia się najczęściej w sytuacjach pozainstytucjonalnych, a przykładem takiego skutecznego działania jest m.in. RAQS Media Collective, który w 2009 roku kuratorował Manifesta 7, czy kolektyw WHW, zaproszony do realizacji Biennale w Stambule w 2010. Jednym z najważniejszych projektów realizowanych przez kolektyw CoCA jest *Pokój z kuchnią* oraz *Subiektywna mapa Torunia*.

